

Den virtuella kroppen

Presentationer av jaget i svenska dagboksbloggar

Lovisa Eriksson

Sociologiska institutionen, Uppsala universitet

The Virtual Body. The Self and the Body in Swedish Diary Blogs

There are no bodies on the internet and yet, there are bodies on the internet. This article deals with representations of the 'virtually physical' in personal weblogs. To examine the data drawn from 14 weblogs, a qualitative content analysis is made. The results show that the virtual body is widely present in these particular internet settings and that it is most commonly described as female. Moreover, the virtual body is to a large extent a fragmented body that one either takes control over or is controlled by.

Key words: Weblogs, Social Media, Self presentations, Gender

När vi presenterar oss själva för andra gör vi det vanligtvis med hjälp av våra fysiska kroppar. På internet finns det dock inga kroppar men likafullt finns det kroppar på internet. Med hjälp av text, foton, video eller avatarer¹ återskapas kroppslighet ständigt i kommunikationen 'online', även fast dessa självpresentationer inte på samma vis som offline är låsta till den fysiska kroppen. I och med att internetanvändningen sedan början av nittioalet ökat markant följer också att vi i allt högre utsträckning vänjer oss vid att interagera via sådana 'virtuella' kroppar. Bloggen är en interaktiv hemsida som i stor utsträckning används för att just (be)skriva jaget. Dagboksbloggen, som är den vanligaste typen av blogg, är ett tydligt exempel på hur individer beskriver sig själva och sitt vardagliga liv i den offentliga miljön online. Syftet med den kvalitativa studie som här presenteras är därför att se hur kroppen materialiseras i sådana (be)skrivningar.

Bloggarna

Ordet "blogg" kommer av engelskans *weblog* och betecknar den speciella typ av webbsidor vars inlägg publiceras i omvänd kronologisk ordning och ofta uppdateras. Den allra första bloggen startades 1994 och tre år senare publicerades den första bloggen på

1 Begreppet avatar används i internetsammanhang som beskrivning för en visuell framställning av internetanvändarens kropp. I dataspel eller i virtuella världar, så som Second Life, är denna figur ofta i simulerat 3D-format och användaren kan röra på eller förflytta sin avatar med hjälp av exempelvis tangentbordet. Ordet betecknar också de statiska illustrationer eller foton som framställer användaren på exempelvis *communities* eller andra typer av webbplatser. I bloggar kan de självporträtt författaren publicerar alltså sägas vara avatarer, men vanligtvis åsyftas den simulerat tredimensionella, rörliga varianten vid användning av ordet.

svenska. Det dröjde dock fram till år 2004 innan mediet på allvar uppmärksammades av svenska internetanvändare. Bloggförfattare och läsare kommunicerar med varandra med hjälp av kommentarer och hyperlänkar och detta nätverk av interagerande bloggar kallas vanligtvis bloggofskären. Vad som skiljer bloggen från tidigare typer av nättagböcker är att mjukvaran är mycket enkel att använda och kräver få förkunskaper från användarens sida. Innehållsmässigt kan bloggarna delas in i tre grovhuggna genrer². *Filterbloggen* är en blogg som samlar och kommenterar information från andra delar av internet, *kunskapsbloggen* har sitt fokus i specifika och avgränsade ämnesområden och *dagboksbloggen*, den absolut vanligaste typen, återger vardagsnära händelser och personliga erfarenheter (Herring et al. 2004). Den sistnämnda genren används vanligtvis av kvinnor medan män är överrepresenterade författare av de andra två genrer. Herring och Paolillos (2006) undersökning visade emellertid att inga lingvistiska skillnader kunde påvisas mellan män och kvinnor som skrev inom en och samma blogggenre, men att det däremot fanns skillnader mellan genrer. Även i Hufvakers och Calverts (2005) undersökning av tonåriga flickors och pojks bloggar var språkanvändningen mer androgyn än förväntat.

De bloggar som här undersökts fanns i december 2007 registrerade på bloggportalen.se, som är den största svenska samlingsplatsen för hemsidor av detta slag och som då hade 19 685 registrerade exemplar. Detta är en siffra som mer än tredubbats fram till dagens datum³. Urvalet baserades på dagboksbloggar med så vardagsnära och personlig inriktning som möjligt, vilka kategoriserats under 'vardagsbeaktelser' på bloggportalen. Författarna var också indelade i ålderskategorier och de åldersgrupper som då hade flest författare användes till studien, det vill säga författare som uppgav sig vara mellan 20–25 respektive 26–30 år gamla⁴. Bloggar vars huvudsakliga tema var träning eller bantning eller liknande områden med stark och direkt koppling till kroppen valdes bort. Detta för att undvika att analysera bloggar med ett uttalat syfte att tala om kroppslighet. Målsättningen var att istället undersöka hur kroppen är närvarande i bloggar som handlade om vardagslivet i stort. Med utgångspunkt i dessa kriterier gjordes ett bekvämlighetsurval om 14 bloggförfattare där hälften utgav sig för att vara kvinnor och hälften män. Sammanlagt analyserades 342 inlägg.

Bloggar baseras oftast på text, men även fotografier, ljud- och videoklipp förekommer. I den här studiens kvalitativa innehållsanalys prioriterades text och bild. I den utsträckning det förekom länkar, ljud eller kommentarer från läsaren utelämnades

2 Detta har i senare forskning ofta fått ge plats åt kategoriseringar som lägger allt större fokus på interaktionsmönster och aktivitet (se ex. Cardon et al. 2007).

3 Den 16 oktober 2009 hade antalet registrerade bloggar på bloggportalen ökat till 70 326 exemplar.

4 Storleksordningen på ålderskategorierna har sedan dess ändrats. Den 22 oktober 2009 var den grupp som uppgav en ålder mellan 20–25 år fortfarande störst, men däremot var gruppen 18–20 år större än 25–30-åringarna. En generell tendens tycks också vara att både bloggförfattare och bloggläsare blir allt yngre, vilket bland annat Kullins (2008) enkätundersökning tyder på.

dessa. Förhållningssättet till texten var öppet och utmynnade i ett antal centrala teman vilka därefter jämfördes i relation till den konststillhörighet författaren uppgett.

En blogg författare kan välja att behålla sin blogg relativt skyddad från utomstående, genom att antingen avkräva läsaren ett lösenord eller låta bli att registrera bloggen på olika sökplatser som exempelvis bloggportalen.se. Vid tidpunkten för insamlandet var alla bloggar öppna för besökare och registrerade på nämnda samlingsplats. Av etiska skäl vidtog ändå extra åtgärder för att skydda blogg författarna. Därför nämns här inte namn. Inte heller återges bilder eller för bloggarna karaktäristiska rubriker eller slogans. För att författarna inte ska kunna spåras genom sökmotorer och dylikt är citaten inte helt ordagranna och bör betraktas som illustrerande exempel.

Nya medier – nya sätt att presentera jaget

Kommunikationsteknologins utveckling har bidragit till att vad som ibland kallas det 'postmoderna' samhället upplevs vara mer abstrakt och fragmentariskt än tidigare samhällen. Redan McLuhan (1964) och senare också Meyrowitz (1985) belyste hur elektroniska media leder till stora sociala förändringar, framförallt på grund av att den tids- och rumsmässiga friheten för interaktion ökar. Det förändrar också hur mellanmänskliga möten kan ske och sker. Idag är det exempelvis möjligt att föra ett i det närmaste direkt samtal med människor som befinner sig på andra sidan jorden, men i och med att vi i ett sådant samtal måste använda oss av andra tekniker än vi gör vid möten ansikte-mot-ansikte kommer både de symboler vi använder oss av och förståelsen av dessa att förändras.

Bloggen är bara en av flera nya medel för kommunikation som uppstått till följd av internets utveckling. Innehållet är precis som i en traditionell dagbok mycket jagcentrerat och kan därför förstås som en sorts självcentrerad praktik där författaren genom texten gör sig till ett objekt för sig själv. Skillnaden är dock att hon i denna dagbok också gör sig till ett objekt för andra. Här blir det tydligt att en praktik som tidigare ansetts privat – det vill säga dagboksskrivandet – istället sker i vad som skulle kunna kallas det offentliga, där vem som helst kan läsa texten. Samtidigt innebär bland annat kroppens frånvaro på internet att författaren aldrig till fullo kan sägas vara i det Goffman (1974) kallar den främre regionen, utan hon befinner sig snarare i gränslandet mellan den bakre och främre regionen. Meyrowitz menar att sådana uppluckringar av gränsen mellan privat och offentligt leder till att nya typer av mellanregionsbetenden uppstår (Meyrowitz 1985:47).

I sin utveckling av den dramaturgiska modellen bygger Goffman på Cooley's (1902) tanke om spegeljagsprocessen i vilken individen ser sig själv genom den andres ögon och först därigenom kan förstå sig själv. Att bibehålla det Goffman menar med en expressiv kontroll i social interaktion är att sträva efter att presentera sig själv för andra på ett sätt som genererar vad som uppfattas som en positiv respons. Därför strävar vi ständigt efter denna kontroll i olika sociala situationer. Under livets gång upptäcker vi att vissa uppträdanden eller framställningar av jaget möter bättre respons än andra varför vi i de flesta fall anpassar oss till vad vi tror att vår sociala omgivning

förväntar sig av oss. Genusrollerna lär vi oss mycket tidigt att agera i enlighet med och det är ingen överdrift att säga att många av dessa roller är så väl befästa i det sociala sammanhanget att de ofta framstår som naturgivna.

I en mellanregion av det slag bloggar utgör är det dock inte självklart hur man bör framställa sig själv för att upprätthålla den expressiva kontrollen i interaktionen, vilket framförallt beror på att det inte är självklart vad det innebär att just kontrollera situationen i detta sammanhang. Under 90-talet uppmärksammade Turkle (1997) användares lek med identiteten i online-rollspel, där det var vanligt att man tillfälligt spelade en annan genusroll (Turkle 1997). Detta är ett exempel på hur normer och beteenderegler som i andra sammanhang är väl befästa kan frångås i interaktionen på internet. I senare undersökningar framkommer det dock att det sociala livet på internet på intet sätt är normlöst och att det går att återfinna både praktiker som tycks reproducera traditionella normer och ideal och praktiker som uttrycker nya beteendemönster och normer (se ex. Ho & McLeod 2008 eller Huffaker & Calvert 2005). Möjligheten att anamma mellanregionsbeteenden på internet har problematiserats av Lövheim (2005) i relation till ungdomars sätt att använda internet som en *transitional space*, eller en frizon, där det finns stora möjligheter att finna ur utvecklingssynpunkt viktiga alternativ till den primära verklighetsuppfattning som tillägnas från föräldrar och andra signifikanta andra. Enligt henne leder bland annat expansionen av de *communities* i vilka ungdomar träffas online och internetrelationens ofrånkomliga relation till det 'normala' vardagslivet offline, till att flexibilitet och mångfald trots allt begränsas i dessa frizoner (Lövheim 2005:18).

Precis som i den bakre regionen kan blogg författarens upplevelse av att hon riskerar att förlora den expressiva kontrollen då hon publicerar någonting vara mindre än i andra publika sammanhang. Särskilt torde detta gälla för de författare som inte avslöjar sin offline-identitet. Men denna försvarsåtgärd gäller även för läsaren, som dessutom kan vara så anonym att hon endast lämnar spår i form av en IP-adress på bloggen, vilken kan leda till en offentligt tillgänglig dator på ett internetcafé eller ett bibliotek. I Viégas (2005) undersökning ansåg blogg författare att det var viktigt att kunna begränsa läsarens tillträde till bloggen, genom att exempelvis lösenordsskydda den, samtidigt som det var få av författarna som faktiskt gjorde det. De flesta författare tog i sitt skrivande också hänsyn till de läsare de föreställde sig ha, vilket var en föreställning som oftast baserades på de personer som lämnade kommentarer i bloggen (Viégas 2005). Därför kan en blogg författare via sin besöksräknare få veta att hon har 200 läsare till varje inlägg och ändå välja att presentera sig själv på ett sätt hon tror är förenligt med de förväntningar en enda regelbundet kommenterande läsare har på hennes framställning.⁵

5 Detta komplicerar naturligtvis den distinktion som av bland andra Berger & Luckmann (1966) görs mellan signifikanta och generaliserade andra, där det kan påstås att alla de människor bloggaren möter på internet är generaliserade eftersom en signifikant relation karaktäriseras av en rent fysisk närhet. Trots detta är det uppenbart att individer även på internet skiljer mellan individer som är henne nära och individer som hon endast uppfattar →

Nya presentationer av jaget – nya representationer av kroppen

Kroppen är det mest fundamentala medium människan har att tillgå. Till och med internetmedierad interaktion är i slutändan beroende av att den fysiska kroppen förstår hantera ett tangentbord eller liknande utrustning. Kroppen är helt enkelt oombärlig i utförandet av sociala handlingar. Men kroppen är inte bara någonting som förmedlar mening utan också någonting som ständigt tillskrivs mening.

I Goffmans (1974) analyser av interaktion som sker ansikte-mot-ansikte återkommer ständigt beskrivningar av kroppen som någonting som riskerar att radera den expressiva kontrollen genom att antingen sända ut oavsiktliga signaler eller att i egenskap av en personlig fasad ha 'fel' utseende eller karakteristika. Därmed kan strävan att ta kontrollen över kroppen genom att exempelvis disciplinera och civilisera den (se exempelvis Elias 1939 och Foucault 1977) också göras begriplig, eftersom den fysiska kroppen ständigt tillför en risk i mötet med den andre.

Tack vare det senaste århundradenas teknologiska framsteg finns idag långt fler möjligheter att styra över den biologiska kroppen. Vi kan fästa den i skrift, på fotografier eller film. Vi kan dessutom skulptera om våra utseenden med plastikkirurgi och vi är mindre hjälplösa när kroppen blir sjuk. Den virtuella kroppen, menar Varga (2005), återfinns alltså inte bara på internet, utan betecknar den i allmänhet allt mer medierade och därmed också kontrollerade kroppen. I och med detta fungerar kroppen mer än någonsin förr som någonting individen uttrycker sig själv igenom snarare än att den fysiska, okontrollerbara, kroppen uttrycker jaget.

I bloggen blir detta ytterst tydligt, eftersom det här är möjligt att tala om en interaktion där den fysiska kroppen faktiskt inte fungerar som en direkt bärare av mening. Eftersom den kropp som är närvarande främst är en textbaserad representation av den fysiska kroppen är den också i långt högre grad än i interaktion offline kontrollerad. Detta oberoende av hur 'omskulpterad' eller 'uttryckt' den fysiska kropp som deltar offline är. Det finns nämligen ännu idag inga strategier för att exempelvis sluta åldras eller fullständigt byta skepnad när det kommer till den fysiska kroppen. Den kontrollerade, internetmedierade kroppen återspeglas i Haraways (1991) beskrivning av "the cyborg", eller sammanslagningen av människa och maskin, som enligt henne skulle bidra till att förtryck baserade på sociokulturella kategorier försvann. Frigörelsen från den fysiska kroppen förstods som en av de största fördelarna med internetmedierad kommunikation eftersom det öppnade upp nya möjligheter för anonym interaktion. Mening och betydelser förväntades därigenom skapas helt oberoende av det språk som i möten ansikte-mot-ansikte obönhörligt förmedlas genom ansiktsut-

→ som abstrakta och på avstånd. Vad som kan innebära en problematik för individen är de fall där det uppstår en konflikt mellan hur hon uppträder inför signifikanta andra online jämfört med inför signifikanta andra offline. I Viégas undersökning framkom exempelvis att många av de tillfrågade blogg författarna skrev om personer i sin närhet utan att först tillfråga dessa, vilket inte sällan gett upphov till problem i de nära relationerna med vänner och familj (Viégas 2005).

tryck, gester och utseende (Haraway 1991). Men det har dock framgått att stereotypa föreställningar som företrädesvis kan kopplas till kön och etnicitet snarare förstärks via de på internet representerade kropparna än motverkas, och att individer sällan ägnar sig åt den typen av 'identitets-hoppande' som Haraway men också Turkle förutspådde. Bland andra har Lövheim visat att de identiteter individer presenterar online är långt mer knutna till sin motsvarighet offline än vad som tidigare antagits (Lövheim 2004).

Hur kroppen representeras i bloggar kan trots detta förstås som en kontrollerad och idealiserad kropp som författaren antingen önskar sig ha, eller anser sig ha. I en undersökning utförd av Palmgren (2007) visade det sig dock att den idealiserade kropp som unga flickor valde att framställa i sina bloggar varken var fläckfri eller perfekt. Hennes studie koncentreras till bloggar vars huvudsakliga fokus var de olika former av ätstörningar som blogg författarna uppgav sig ha. Även om förhållandet till kroppen inte framställs som patologiskt i de bloggar som är aktuella i denna artikel framställs den virtuella kroppen heller inte utan skavanker. Därutöver är framställningarna i hög utsträckning kopplade till kvinnlighet eller manlighet och har av den anledningen inte speciellt många konnotationspunkter med Haraways cyborg.

Att undersöka hur kroppen framställs i personliga dagboksbloggar demonstrerar dock vilka kroppsliga karakteristika individer ser som betydelsefulla vid presentationer av jaget. Om bloggen upplevs som en mellanregion är det möjligt att författare faktiskt också är mer fria i sitt sätt att uttrycka sig själva via den beskrivna kroppen. Samtidigt är det så att bloggen som medium inte tillåter att kroppen framställs på vilket sätt som helst och här i denna studie begränsas analysen till det som skildras i text och foton.

Den virtuella kroppen ...

Den kvalitativa analysen har resulterat i ett antal tema. Dessa är: 1) Den besvärliga och med brister behäftade kroppen, 2) kroppen som ett projekt, 3) kroppen som ett redskap, 4) andras kroppar, samt 5) begär och ensamhet.

Eftersom alla författare presenterade sig själva som antingen kvinnor eller män kan det redan här sägas att de framställda kropparna också redan hade ett genus. På ett övergripande plan omnämndes och beskrevs den egna kroppen i mindre utsträckning hos de blogg författare som utgav sig för att vara män jämfört med de som utgav sig för att vara kvinnor. Däremot talade männen gärna om andra – och då främst kvinnliga – kroppar.

... som en besvärlig och med brister behäftad ägodel

Många av författarna beskrev sin kropp som någonting de hade och försökte råda över. I det stora hela framställdes enskilda kroppsdelar i en tämligen neutralt konstaterande ton, såsom *jag har jättekrokiga fingrar* (Kvinna, 25), utan antydningar till att de upplevdes som reella eller åtgärdbara problem. Detta var också det vanligaste sättet att beskriva den egna kroppen – det vill säga som partikulära delar av en förmodat helhetlig kropp, men utan att helheten omnämndes.

När detta ändå gjordes var det oftast i en negativ bemärkelse så att sjuka, hungriga, trötta och andra sorters missnöjda eller abnorma kroppar blev vanligt förekommande. I dessa fall gjordes det dessutom ofta en explicit åtskillnad mellan kropp och själ, där den senare fick representera författarens förnuft och vilja.

Idag när jag var ute och sprang började mina muskler krångla och dra ihop sig. Kroppen var helt enkelt inte redo att träna, även fast mitt inre var det. Det är märkligt: borde inte signalerna mellan själ och kropp kunna fungera lite bättre? (Man, 30)

För männen, som talade mer om träning, prestation och viljestyrka än kvinnorna, framställdes den besvärliga kroppen som någonting som skulle övervinnas eller möjligtvis ignoreras.

Jag hade fortfarande ont i knäet, men lät bli att tänka på det. Först när jag kom i mål insåg jag hur ont det faktiskt gjorde. (Man, 26)

I kvinnornas fall talades det också om den besvärliga kroppen, men för dem återfanns sällan några spår av att denna kropp skulle disciplineras med hjälp av viljemässig råstyrka. Det var snarare så att det kvinnliga författarjaget i många avseenden framställde sig själv som en mer passiv betraktare till det kroppen utsatte henne för, där den besvärliga kroppen tycktes stjäla hela hennes uppmärksamhet.

Jag har så jävla ont i huvudet att jag skulle kunna gå i tusen bitar. Jag kan inte ta mig för någonting eftersom jag har mensvärk, huvudvärk, illamående och en ständigt rinnande näsa. Har legat under täcket hela jävla dagen. (Kvinna, 21)

I Palmgrens undersökning av flickor som bloggar om sina ätstörningar påträffades ett annorlunda mönster jämfört med kvinnorna i denna undersökning. Där fanns tydliga skildringar av hur de kroppar som upplevdes som feta och problematiska skulle tuktas och kontrolleras med hjälp av viljans kraft (Palmgren 2007), vilket naturligtvis också är en del av sjukdomsproblematiken. I de bloggar som här undersökts förstås männens sätt att skildra sina kroppar knappast som någonting sjukligt, även om vissa paralleller trots allt kan dras mellan deras förhållningssätt till den egna kroppen och de ätstörda flickornas. I båda fallen handlar berättelserna nämligen om hur de olika behov kroppen har viljemässigt undertrycks och i många avseenden också nedvärderas av jaget.

En annan problematisk kropp var den som gav upphov till skamkänslor. Oftast markerade författarna en viss distans till detta genom att anlägga en humoristisk eller sarkastisk ton i berättelsen.

Jag har semester och därför hänger jag på stranden hela dagarna. Resultatet har blivit att jag ser ut som en mänsklig polkagris. Inte så sextigt, men så strävar jag heller inte efter sexighet längre. (Kvinna, 30)

I detta exempel kan kvinnans uttalande tolkas som ett åldersrelaterat distanstagande från att framställa kroppen som ett sexuellt objekt. Men i regel var kvinnorna, oavsett ålder, långt mer benägna att återge genanta saker i relation till kroppen än vad männen var. Dessa tenderade istället att skildra andras pinsamheter: *Den här personen var totalt nedspydd och hade blivit utkastad flera gånger fast hade hela tiden kommit tillbaka i alla fall.* (Man, 23) Männens berättelser riskerade alltså inte att framstå som berättelser om ett eget 'misslyckat' framträdande. Beskrivningen av andras tillkortakommanden kan därför relateras till den intrycksstyrning som iscensätts i den främre regionen (se Goffman 1974) där avslöjandet av andra kan förstås som ett sätt att rädda det egna ansiktet.

Att kvinnorna inte drog sig för att skildra den egna kroppens genanta ljud, utsöndringar eller hårutväxter, kan tolkas som att den virtuella kroppen i en subversiv bemärkelse framställdes som en frigjord kropp som inte behövde manipuleras och undertryckas för att passera som kvinnlig. I relation till traditionella beteenderegler på den främre regionen skulle den manliga virtuella kroppen således kunna förstås som en kropp i kontroll, medan den kvinnliga kroppen i många avseenden var odisciplinerad. Dessa framställningar påminner om dualismer såsom social respektive fysisk kropp, natur respektive kultur och privat respektive offentligt, vilka i genussammanhang har kopplats till isärhållande praktiker (se Hirdman 1988).

... som ett projekt

I både männens och kvinnornas fall talades ofta om kroppsprojektet. Som redan nämnts redogjorde männen ofta för träningsprestationer och framsteg medan kvinnornas projekt var mer varierade. I deras fall berättades inte sällan i detalj vilka nya kläder som köpts eller burits, hur den nya frisyren såg ut eller datumet för nästa massage. Kvinnorna sökte ofta bekräftelse på nya kläder eller en ny frisyr genom att fråga sina läsare. De gav också mer omfattande och konkreta beskrivningar av hur de arbetade med sitt utseende. Inställningen till det utrymme kroppsprojektet fick i bloggen tycktes något ambivalent: frekvensen av beskrivningar av denna typ var stor samtidigt som de ofta ursäktades med att författaren inte hade någonting annat att skriva om eller dylikt.

Klippte lugg idag, ni ser den på bilden här nedanför. Gjorde en färgning också så det är lite mörkare nu fast inte jättemörkt. Ni kan ju jämföra med en bild i tidigare inlägg. Det finns ganska många saker som är totalt ointressanta att berätta och det här är väl en sån grej. (Kvinna, 22)

Flera av författarna uttalade sig negativt om bloggen som 'träningdagbok' eller 'modeblogg' och olika sätt att behandla kroppens utsida beskrevs hellre som ett medel att uppnå inre välmående, än som en väg att skapa ett 'perfekt' utseende. Genom att hänvisa till inre hälsa tycktes således beskrivningarna av hur författaren arbetade med sitt utseende legitimeras.

Shoppade tre nya linnen, ett par jeans och lite saker till sminkväskan. Jag har varit alldeles för grinig på senaste tiden men nu känns det genast mycket bättre. På lördag kommer jag vara helt outstanding. (Kvinna, 21)

Pyntandet av kroppen åtföljdes i princip alltid av beskrivningar av konsumtion och det är svårt att säga om pyntandet i sig var tillfredsställande nog, eller om det i själva verket var konsumtionen av saker att pynta kroppen med som upplevdes vara den huvudsakliga vinningen.

En vanligt förekommande kvinnlig kropp som porträtterades på bild beskrevs ofta i samband med klädpriser och inköpsställen, liknande: *Idag är jag klädd såhär. Vet inte om jag ska lämna tillbaka jeansen, dom gör att jag ser tjock ut. T-shirt från Gina Tricot, 150:-* (Kvinna, 20) I kvinnornas fall fungerade kroppen i fotografierna alltså i många gånger som en klädhängare för de utsmyckningar författaren precis inhandlat. Vanligt förekommande i detta sammanhang var att självporträttet slutade vid halsen så att huvudet lämnades utanför bilden. Detta kan tyckas förstärka den framställning av kroppen som framkom i text, det vill säga att kroppen i sin helhet sällan omnämndes, medan enskilda partier av den gavs större utrymme. Någoting liknande den huvudlösa kvinnokroppen förekom dock aldrig vad gällde de manliga kroppar som porträtterades på bild.

Inga nämnvärda ansatser gjordes för att dölja manipulationen eller omformningen av den virtuella kroppen. Istället tycktes hårvård, smink och träning vara nära nog självklara medel genom vilka kroppen hölls i ständig förändring. Till skillnad från i Palmgrens undersökning förekom bantning sällan, även om ett par av kvinnorna uttryckte vad som skulle kunna förstås som ett komplicerat förhållande till mat och vikt. Däremot inkluderades inte några kirurgiska ingrepp, konstgjord befruktning, hjärttransplantationer eller liknande i beskrivningarna av kroppsprojektet. Medan det i de tidigare fallen är jaget självt som ytterst står för omkonstruktionen, krävs i de senare exemplen alltid ytterligare en part, vilket möjligtvis skulle kunna stå som en förklaringsmodell. Om presentationen av den virtuella kroppen är ett medel för att ta kontrollen över en okontrollerbar situation/kropp, innebär ett överlåtande av denna praktik snarare en kontrollförlust.

... som ett redskap

Hänga tvätt, dricka vin, pilla på en sårskorpa, höra Westlife på radion, andas, ut och gå, sparka upp löv, springa, stanna, in i värmen igen. (Kvinna, 27)

De allra flesta inlägg författarna publicerade föreföll återspegla vad individen gjorde i det vardagliga livet. Städning, tvättning och andra handlingar som syftade till att skapa ordning i vardagen var vanligt förekommande. Ofta återgavs dessa i samband med beskrivningar av känslor som stress, förvirring och kontrollförlust: *Jag ska bara försöka organisera lite i kaoset, handla mat, dammsuga och laga mat, tvätta och kanske hinna läsa lite kurslitteratur. Men snart är det över.* (Kvinna, 26)

De passager där kroppen antingen organiseras eller – i de fall den likställs med jaget – organiserar för att mota bort 'kaos', skulle kunna förstås som att kroppen här uppehåller sig i gränslandet mellan just ordning och oreda. Vad som skiljer de passager som beskrivits här från tidigare avsnitt är dock att kroppen själv inte omnämns i utförandet av de vardagliga göromålen. Det vill säga att den fysiska kropp som vanligtvis är ett fundamentalt redskap vid exempelvis matlagning eller städning aldrig representerades i bloggen. Således ges vardagslivet under detta tema en betydelse, där den vardagliga kroppen lämnas utanför diskursen.

... i relation till andra kroppar

Den avgjort största delen av talet om kroppen inbegrep, berörde eller relaterade till andras kroppar. Kvinnorna jämförde gärna den egna kroppen med släktingars och där var det aldrig tal om kroppen som helhet, utan alltid en fråga om enskilda partier av densamma: *Jag har ärvt min näsa av pappa, men mina fräknar är däremot en gåva från mamma. Jag har lärt mig att leva med det.* (Kvinna, 22) Återigen kan alltså en passiv acceptans av att den egna kroppen såg ut eller gjorde på ett eller annat sätt här skönjas hos kvinnorna. Direkta jämförelser mellan den egna kroppen som helhet och andras var däremot relativt sällsynta i bloggarna. I de fall sådana uttrycktes rörde det sig uteslutande om beskrivningar av intima förhållanden med andra där talet om kroppen ofta var värderande.

Det visade sig att hon varit otrogen med en kille hon själv beskrivit som tjock och ful och det stämde. Jag kan än idag inte förstå hur hon kunde välja en sådan tjockis framför mig, jag ser faktiskt bättre ut. (Man, 25)

Jag kan fortfarande inte förstå hur han kan välja mig, som har apelsinhud på båda skinkorna och en aning för mycket babyhull. Han som man nästan måste blunda när man tittar på. För att inte bli bländad, alltså. (Kvinna, 30)

I exemplen ovan framgår tydligt hur mannen håller sig till att beskriva den feta och fula kroppen som någon annans kropp och som en kropp som därtill står i kontrast till den egna. I kvinnans fall är situationen den omvända, där hon framställer sin egen kropp som ful och nästan ovärdig den vackra manliga kroppen. Precis som i fallet med skildringen av kroppens pinsamheter är det alltså kvinnan som här lämnar ut sin kropp och påvisar dess brister, medan mannen istället bibehåller en sorts expressiv kontroll över framställningen.

... och begäret och ensamheten

Andras kroppar fick ofta stor uppmärksamhet i de fall det handlade om begär, och i synnerhet sexuellt begär, från författarens sida. Inte sällan presenterades den person som gav upphov till denna känsla som en sak eller ett föremål. Även här fanns skillnader i männens respektive kvinnornas beskrivningar där männen gjorde fler sexuella hänvisningar till specifika kroppsdelar medan kvinnorna i högre grad tycktes grunda

sitt begär på den aktuella kroppen i sin helhet. I jämförelsen mellan författare som uppgav sig vara ensamstående respektive i ett förhållande var singelmän den utmärkande gruppen när det gällde talet om kroppsdelar. Singelkvinnor, kvinnor med partner och män med partner däremot uttryckte begäret till en annan som ett begär till hela den andra, inkluderande kroppsdofter, taktila sensationer och mentala tillstånd som tillsammans skapande en närvarande helhet. En singelman skriver:

Det finns en söt tjej på mitt jobb. Hon går förbi mitt kontor ibland och har en rumpa som är väldigt trevlig att titta på. (Man, 25)

En kvinna som tycks ha en sporadisk partner skriver å andra sidan:

Det är en vecka sedan han åkte och doften har gått ur. Han passade så bra in i möblemanget. Jag vill att han ska komma hit igen, ligga bredvid mig och röra mig. Jag är aldrig så glad som när han är här. (Kvinna, 22)

Exemplen ovan illustrerar skillnaden i hur begäret uttrycktes, där kvinnans trånad efter den andre inte specificerats till några specifika kroppsdelar hos denne. Kvinnans längtan är också ett exempel på ett annat vanligt förekommande tema, nämligen ensamhet. Frånvaron av andra människor kom tydligast till uttryck i en längtan efter rent fysiska möten och denna fysiska kontakt framställdes även som lösningen på negativa känslor av tomhet och ensamhet.

Jag skriker efter närhet, behöver närhet! Kan det vara för mycket begärt? Har nästan glömt bort hur det känns. (Man, 25)

I kontrast till denna längtan efter närhet står det faktum att det i många av de fotografier som föreställde författarnas kroppar inte fanns några andra personer närvarande i bilden. Detta kan naturligtvis vara ett medvetet sätt att skona nära vänner och bekanta från att publiceras i bild på internet, men säger också någonting om den självpresentation som framställs i bloggen. I jämförelse med det sociala nätverket *Facebook*, där användare ständigt laddar upp bilder på både sig själva och andra, framstår den kropp som återfanns i bilderna på bloggarna som mycket ensam.

Sammanfattande diskussion

Berger och Luckmann (1966) har hävdad att den verklighetsuppfattning individen tillägnar sig under den primära socialisationen är en uppfattning som i senare skeden av livet kommer att vara svår att förändra. Detta gäller naturligtvis även om denna verklighet återberättas i den mellanregion som en blogg utgör. De här studerade bloggarna gav intrycket av att demonstrera ett konventionellt förhållningssätt till genus, vilket kan ses i linje med Lövheims (2004, 2005) påpekande att den identitet individer presenterar på nätet i mycket överensstämmer med den identitet de presenterar offline.

Att kvinnor och kvinnlighet ofta har förbundits med den rent fysiska kroppsligheten är känt, och i detta fall är det möjligt att säga att även den virtuella kroppen åter-skapades enligt dessa gängse föreställningar om kropp och socialt kön. I det stora hela var den kvinnliga virtuella kroppen nämligen mer närvarande i bloggarna än vad den manliga var. I kvinnornas presentationer av kroppen beskrevs oftast kvinnliga sådana men även i männens fall var kvinnokroppen mer närvarande än den manliga och då som någonting att träna efter eller jämföra sig med. Männen presenterade alltså inte i någon högre utsträckning sig själva genom att beskriva den egna kroppen, vilket kvinnorna däremot gjorde. Förutom att kvinnors jag tycktes definieras mer genom kvinnokroppen förstärker detta mönster också att kvinnokroppen under lång tid varit den huvudsakliga kropp som framställs i media.

Ytterligare en skillnad mellan mäns och kvinnors sätt att beskriva sina kroppar har att göra med begreppsparat privat och offentligt. I männens bloggar saknas berättelser där jaget tappat kontrollen över kroppen. Detta skulle kunna tolkas som att männen var mer restriktiva i sin bedömning av vad det innebär att upprätthålla den expressiva kontrollen i bloggandet. Om bloggen upplevs mer offentlig av män än kvinnor är detta kanhända inte så märkligt eftersom det även offline finns en lång räckvidd regler för hur kroppen får eller inte får presenteras inför en publik. Skillnaden är att den fysiska kroppen inte alltid följer detta regelverk. Oavsett om kvinnorna upplevde sin blogg som ett privat eller ett offentligt uttrycksmedel, gav de mycket privat information om kroppens tillkortakommanden.

Den bloggade kroppen var varken osårbar eller perfekt och framställdes många gånger som ett regelrätt projekt som författaren – ofta utan framgång – arbetade på att färdigställa. I den kontrollerade representationen av kroppen fanns med andra ord flera missnöjda exempel på dess okontrollerbara fysiska motsvarighet. I de flesta beskrivningar av och jämförelser mellan kroppar sattes också vissa specifika kroppsdelar i fokus, vilket innebär att den virtuella kroppen naturligtvis framstod som mer fragmentarisk än den kropp som presenteras offline. Det är dock så att de medel genom vilka kroppen kan återges i bloggen per automatik också gör den mer detaljartad. Inte ens via videoteknik är det nämligen möjligt att representera en kropp som är så nyansrik och i sig själv talande som den kropp som deltar i interaktion offline.

Det finns kroppar på internet och i många avseenden tycks de inte skilja sig så mycket från hur de representeras i andra sammanhang. Men åtminstone i denna undersökning fanns också tendenser som tydde på att den virtuella kroppen som en entitet inte ägnades särskilt mycket uppmärksamhet, men att väl dess virtuella beståndsdelar gjorde det, vilket innebär att vi därmed finner en fragmentiserad, virtuell kropp på internet.

Referenser

- Berger, P. & Luckmann, T. (1966) *The Social Construction of Reality: a treatise in the sociology of knowledge*. New York: Anchor Books.
- Cardon, D., Delaunay-Téterel, H., Fluckiger, C. & Prieur, C. (2007) *SelfExpression as a Relational Technique*. AUTOGRAPH project. URL (besökt 09/09): <http://hal.archives-ouvertes.fr/docs/00/13/16/12/PDF/blog-typo.pdf>
- Cooley, C. H. (1902:1922) *Human Nature and the Social Order*. New York: Charles Scribner's Sons.
- Elias, N. (1939:1994) *The Civilizing Process*. United Kingdom. Blackwell Publishing.
- Foucault, M. (1977) *Discipline and Punish: the birth of the prison*. London: Tavistock.
- Goffman, E. (1974:2004) *Jaget och maskerna: En studie i vardagslivets dramatik*. Smedjebacken: Norstedts Akademiska Förlag.
- Haraway, D. (1991) *Simians, Women and Cyborgs: The reinvention of nature*. London: Free Press.
- Herring, S. & Paolillo, J. (2006) "Gender and Genre Variations in Weblogs", *Journal of Sociolinguistics* 10 (4):439–459.
- Herring, S., Scheidt, L., Bonus, S. & Wright, E. (2004) "Bridging the gap: A genre analysis of weblogs", Proceedings of the 37th Annual Hawaii International Conference on System Sciences. URL (besökt 10/09): <http://www.computer.org/portal/web/csdl/doi/10.1109/hicss.2004.1265271>
- Hirdman, Y. (1988) "Genussystemet – reflexioner kring kvinnors sociala underordning", *Kvinnovetenskaplig tidskrift*. 1988 (3):49–63.
- Ho, S. & McLeod, D. (2008) "Social-Psychological Influences on Opinion Expression in Face-to-Face and Computer-Mediated Communication.", *Communication Research* 35 (2):190–207.
- Huffaker, D. & Calvert, S. (2005) "Gender, identity, and language use in teenage blogs.", *Journal of Computer-Mediated Communication*. 10 (2): artikel 1. URL (besökt 12/07): <http://jcmc.indiana.edu/vol10/issue2/huffaker.html>
- Kullin, H. (2008) *Bloggsverige 3 – Unga kvinnor tar över*. URL (besökt 12/08): <http://www.kullin.net/bloggsverige3.pdf>
- Lövheim, M. (2004) *Intersecting Identities: Young people, Religion, and Interaction on the Internet*. Uppsala: Universitetstryckeriet.
- Lövheim, Mia (2005) "Young People and the Use of the Internet as Transitional Space", *Online – Heidelberg Journal of Religions on the Internet*. 1 (1). URL (besökt 10/09): http://archiv.ub.uni-heidelberg.de/volltextserver/frontdoor.php?source_opus=5826
- McLuhan, M. (1964) *Media – människans utbyggnader*. Stockholm: Norstedts Förlag.
- Meyrowitz, J. (1985) *No Sense of Place*. New York: Oxford University Press.
- Palmgren, A. (2007) "I dag är jag ingenting annat än en kropp.", *Unga och Nätverkskulturer. Ungdomsstyrelsens skrifter*. 2007 (12):81–99. Stockholm: Taberg Media Group.

Turkle, S. (1997) *Leva. Online*. Stockholm: Norstedts Förlag.

Varga, I. (2005) "The Body – The New Sacred? The Body in Hypermodernity", *Current Sociology* 53 (2):209–235.

Viégas, F. (2005) "Bloggers' expectations of privacy and accountability: An initial survey.", *Journal of Computer-Mediated Communication* 10 (3): artikel 12. URL (besökt 09/09): <http://jcmc.indiana.edu/vol10/issue3/viegas.html>

Övriga källor

Bloggportalen (2007:2009) *Officiell Hemsida*. URL (besökt 10/07 och 10/09): <http://www.bloggportalen.se>

Författarpresentation

Lovisa Eriksson är verksam vid Sociologiska institutionen, Uppsala Universitet. Hon planerar en avhandling om hur dyadiska emotioner medieras på internet, eller kort sagt, hur tvåsamhetens känslor uttrycks, hanteras, konstrueras och möjligen dekonstrueras i ett nytt medium.